

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo Samaritanum fides saluum fecit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

QVÆSTIO I.

Quomodo Samaritanum fides saluum fecit?

Qua fides Samaritani?

§.1. Eodem modo, quo ante sæpe expositum est. Nempe fides erat, qua Christum credebat sanare posse. Illa velut duce ad Christum veniebat; initium enim salutis est credere. Non autem fides erat, qua se saluos sine vlla pœnitentia credebant. Alii enim fide sanati sunt, sed vel à sacerdotibus deprauati, vel sua sponte ingrati, à fide naufragauerunt, nec redierunt, vt darent gloriam Deo. Eadem ergo fides fuit omnium, qua saluati sunt.

VERSVS 20.

Interrogatus autem à Phariseis: Quando venit regnum Dei? respondens eis dixit: Non venit regnum Dei cum obseruatione.

QVÆSTIO I.

Quod vocatur regnum Dei?

§.1. IN Christi concione frequentissima erat regni Dei mentio, itaque per contemptum, vel curiositatem rogabant, quando tandem illud venturum esset. Quale autem fuerit regnum, admodum varie sentiunt, alii regnum Christi spirituale, alii temporale, alii vitam beatam arbitrantur.

Regnū Dei aliud Christo, aliud Iudæis.

§.2. Constituendum est principio non idem vocari à Phariseis regnum Dei, & à Christo. Regnū Dei illi imaginabantur regnum Messia: felix, potens, Augustum, quo regum exterorū seruitio liberati, vniuerso tandem o:bi dominarentur. Regnū igitur Dei opponunt quatuor monarchiis Danielis c.7. Regnum æternum, regnum quod nō finietur. Nec tale regnum Messia:, & veteres, & hodierni Iudæi fore existimabāt.

§.3. Greg. Nyss. l. de beatit. & virginit. Ideo regnum Dei in tra nos esse, quia Dei imaginem habemus in nobis. Beda Fidem. Nazianz. lætitiā spiritalem. Eucher. qq. in Lucam; virtutem Dei & meritum interpretantur, quæ omnia hanc expositionem adiuvant, Euangelium enim cum omnibus suis effectis & circumstantiis vocatur regnum Dei, & virtus Dei.

Regnum est Evangelij prædicatio.

§.4. Christus regnum Dei vocat Evangelij prædicationem à se inceptam, & continuatam. Ecce, inquit, regnum Dei intra vos est. Aliud autem regnum non erat, non externū, non aliud præuatū. Porro regnum Dei eam habere significationem alias docui, nec enim hic est vita beata, quæ iuxta eos non erat. Dicuntur hæc ad eos excitandos, vt moneantur, si velint, participes regni effici. Nec tamen illi qui rogabant, forte Euangelium receperant, sed intra eos erat, quia illis prædicabatur, & multi obediabant Euangelio.

Huc aliorum interpretationes haud difficulter reuocari possunt.

Regnum Dei est intra vos, non tamen ideo est Ecclesia inuisibilis: Nam certa signa & aspectabilia in ea Deus posuit: vt ignorari non possint.

Regnū Dei creatorij.

§.5. Terrull. l.4. c.35, contra Marcion. Sed nec, ait, Pharisei possunt videri de alterius Dei regno consuluisse Dominum, quando venturum sit, quamdiu alius à Christo editus Deus non erat: nec ille de alterius regno respondisse, quam de cuius consulebatur. Non venit, inquit, regnum Dei cum obseruatione. Nec dicunt: Ecce hic, ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. Quis non ita interpretatur, intra vos est, id est in manu, in potestate vestra: si audiat, si faciat Dei præceptum? Quod si in præcepto est Dei regnum, proponitur contra, secundum nostras Antitheses, Moysen, & vna sententia est. Præceptum, inquit, excelsum non est, nec longe à te. Non est in caelo, vt dicas, quis ascendet in caelum, & deponet nobis illud,

Et auditum illud faciemus: Prope te est verbum, in ore tuo, & in corde tuo, & in manibus tuis facere illud. Hoc erit: Non hic, nec illic: ecce enim intra vos est regnum Dei. Et ne argumentetur audacia heretica, de regno creatorij, de quo consulebatur, non de suo respondisse eis Dominum, sequentia obijciunt.

§.6. Regnum Dei non est beatitudo cœlestis hoc loco, cum quia non erat intra eos, nemo enim beatus erat, nisi spe & accepto pignore salutis, tum quia Pharisei de ista non querebant, non enim putabant adesse extremum diem, quo regnum illud inciperet.

QVÆSTIO II.

An non veniat regnum Dei cum obseruatione?

§.1. Qvæstionis difficultas ex eo oritur, quod Christi aduentus sui recenset. Imo Matth. 16.3. quod faciem cœli indicare possint, tempus visitationis non possent, ipsis explorare probat. Signa igitur regni aliqua data sunt, & cognosci potuerunt. Non tamen ea signa maiestatis regni, quæ animo Pharisei conceperant.

Simpliciter tamen non venit, hoc est, accurata, & diligenti, atque ideo superstitiosa obseruatione, hoc est enim, nam illi prudenter se obseruatos existimabant. Idem indicat Syrus בנחמיה בן שריהו banturetha, hoc est, non venit regnum Dei in excubiis, custodiis, obseruationibus, quomodoregum aduentus ordinati omnes expectant. Hac obseruatione & splendore non venit. Theophylactus interpretatur, non esse regno tempus certum constitutum: quod etiam verum est.

§.2. Regnum Dei, quod iam intra illos erat, non venit cum obseruatione: hoc enim expresse Christus affirmat. Non enim dicit: Ecce hic, aut illic, non erit regnum temporale, & expectabile, non præbunt mentatores, tubæ, satellites, vt more regum obsēdatur.

VERSVS 22.

Et ait ad discipulos suos: Venient dies, quando desiderabitis videre vnum diem filij hominis, & nō videbitis.

QVÆSTIO I.

Quis sit dies filij hominis?

§.1. Cyrillus D. Thom. Euthym. esse vnam talem diem, qualis illa erant, quibus cum Christo versabantur in terra; hoc est, quietem securam sine persecutionibus. Nam est vna dies, vna ex diebus. Ita Syrus habet יום אחד יאמאחא. vnam de diebus, vel ex diebus.

§.2. Beda, extremum diem, iudicium esse interpretatur. Hoc refutat: quia omnes diem illum videbunt, & desiderio eius vident flagrabunt Apostoli, & omnes iusti. non igitur negat eos visuros esse. Franciscus Lucas ait: v. 26. eum vti plurali, vt incertum relinquat, vno an pluribus diebus duraturum sit iudicium: atque ita facile interpretatur quid sit, quod est vna dies, vna diebus.

Beza de tempore quo captus fuit, vsq; dum à Spiritu sancto confirmaretur, at tum nequaquam dixerunt, Ecce hic, aut illic. Nemo enim infidelium ostendebat Christum resurrexisse, & illi qui testabantur, veri testes erant; Nam discipuli reprehenduntur, quod non crederent illis, qui ipsum viderant.

§.3. De vltima mundi die, qua omnia finientur, non tantum agitur, sed de tempore & diebus, quæ illam antecedunt; atq; adeo illa ipsa. Itaque sensus est. Desiderabitis videre vnum diem ex diebus illis vltimis, & non videbitis. Non quod non omnes sint vltimi fatales

ADAMIUS
112
+ EUANG.
CVI
19